

Svar på skriftligt spørgsmål om att garantera finländarnas säkerhet och bekämpa terrorism

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 965/2020 rd undertecknat av riksdagsledamot Sofia Vikman / saml m.fl.:

Hur säkerställer regeringen att finländarnas säkerhet inte äventyras då vuxna som rest för att bygga Isis kalifat har hämtats till Finland, och

vilka åtgärder ämnar regeringen vidta för att tillräckliga befogenheter och resurser ska säkerställas för myndigheterna, såsom för polisen, Skyddspolisen och barnskyddet?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Det ligger i allas intresse att de barn och vuxna som återvänder från konfliktområden integreras i det finska samhället. Frågan kräver ett flerårigt multiprofessionellt myndighetssamarbete som är långsiktigt och systematiskt. I Finland stöds barn och mödrar som återvänder från konfliktområden av en servicehelhet för barn, ungdomar och familjer. Utöver tjänster inom social- och hälsovården är det även fråga om bland annat tjänster i anknytning till undervisningsväsendet och i synnerhet skolgången. Långvarig vistelse i ett syriskt läger under fängelseliknande omständigheter stödjer inte de finländska barnens integration i det finländska samhället. Därför är det även förenligt med förebyggande av radikaliserings och barnens bästa att snarast möjligt returnera barnen till sitt hemland.

Det hot som den som återvänder eventuellt utgör för säkerheten i Finland bedöms separat för varje person som återvänder. Polisstyrelsen har etablerade verksamhetsmodeller för bedömning av hot vad gäller personer som ger anledning till oro. Polisen har utvecklat sin verksamhet för hanterande av hot under de senaste 10 åren. Skyddspolisen, Centralkriminalpolisen och den lokala polisen arbetar i nära samarbete inom hantering av hot för att bekämpa olika hot. Centralkriminalpolisen har nuförtiden inom den grundläggande verksamheten en riksomfattande funktion för bedömning av hot. Den lokala polisen ansvarar för att förebygga, hantera och följa upp hotfulla situationer inom sitt område. I öppna samhällen, med beaktande av befogenheter och resurser, är myndigheternas metoder för att övervaka människor dock naturligtvis begränsade och tydligt avgränsade med lagstiftning.

Regeringen fortsätter genomförandet av det nationella åtgärdsprogrammet för förebyggande av våldsbejakande radikaliserings och extremism som publicerades 2019 och som styr det förebyggande arbetet nationellt och internationellt. Det är ekonomiskt lönsamt att anvisa resurser till arbete som förebygger våld eftersom marginalisering, utslagning och radikaliserings medför betyd-

ligt större samhälleliga kostnader än förebyggandet av dem. Därför är förebyggande och bekämpning av radikaliserings inte endast en uppgift för säkerhetsmyndigheterna. Social- och hälsovårdssektorn, undervisningsväsendet, kommunerna, privata organisationer, samfund och familjemedlemmar samt övriga närstående har en nyckelroll. Vad gäller barnskyddet bör det beaktas att en klientrelation inom barnskyddet alltid förutsätter att servicebehovet bedöms och att behovet av barnskydd reds ut. Barnets och familjens situation bedöms individuellt enligt det som förutsätts av situationen och de förändrade omständigheterna i Finland. Om det anses att ett barn är i behov av barnskydd, kommer tjänster och åtgärder enligt barnskyddslagen i fråga inom de befogenheter och förutsättningar som barnskyddslagen möjliggör.

Den 16 juni 2020 lämnade den arbetsgrupp som justitieministeriet tillsatt sitt betänkande om huruvida lagstiftningen om terroristbrott är tidsenlig och hur väl bestämmelserna stämmer överens med regleringen i referensländerna. Utifrån den internationella jämförelsen som arbetsgruppen gjorde bedömde gruppen att straffbestämmelserna i Finland avseende terroristbrott i allmänhet är omfattande i jämförelse med viktiga jämförelsestater. Detta gäller även brott i anknytning till terroristorganisationer och -grupper. För att säkerställa en tillräcklig omfattning för regleringen och utifrån jämförelsestaternas föreskrifter föreslog arbetsgruppen dock att deltagande i verksamhet i terroristgrupper ska föreskrivas som straffbart i en större omfattning än i dag. Dessutom föreslog arbetsgruppen att det som ett nytt brott ska föreskrivas som straffbart att offentligt uppmåla till terroristbrott. Detta kan göras till exempel i massmedier eller sociala medier eller i folkmassor och kan inbegripa sporrande eller uppmanande till att ta värvning i en terroristgrupp eller begå ett terroristbrott. Arbetsgruppen föreslog även ändringar i samband med dessa förslag i bestämmelser som gäller hemliga tvångsmedel och polisens hemliga metoder för inhämtande av information. Arbetsgruppens betänkande var på remiss, och remissvaren har beaktats i beredningen av den regeringsproposition som grundar sig på betänkandet.

Polisen har etablerade verksamhetsmodeller för bekämpning av terrorism. Enligt den nationella strategin för bekämpning av terrorism ska terroristbrott förebyggas och avslöjas i ett så tidigt skede som möjligt. Polisen följer kontinuerligt upp lägesbilden över säkerhet. Inför eventuella hot som uppkommer görs det förberedelser inom de befogenheter som är tillgängliga för polisen. En preliminär utredning enligt 3 kap. 3 § 2 mom. i förundersökningslagen (805/2011) har gjorts för varje person som uppfyller kravet på den straffrättsliga ansvarsåldern (15 år eller äldre) och har återvänt från området. Centralkriminalpolisen utför den preliminära utredningen. Om tröskeln för skäl att misstänka att brott begåtts enligt 3 kap. 3 § 1 mom. i förundersökningslagen överskrids, görs en förundersökning som normalt med beaktande av de i 4 kap. i förundersökningslagen fastställda principerna som styr förundersökningen. Det förhandlas med riksåklagaren om att inleda en förundersökning. Detta är etablerad praxis i situationer där det misstänkta brottet har inträffat utomlands. Efter att den eventuella förundersökningen har färdigställts utför åklagaren enligt de befogenheter som fastställs i 10 § i lagen om Åklagarmyndigheten (32/2019) en självständig och oberoende åtalsprövning.

År 2021 fortsätts ökningen av årsverken för poliser till 7 500 i enlighet med målen i regeringsprogrammet och ramfinansieringen. Polisen riktar sina resurser till olika områden på basis av information. Traditionella former av polisverksamhet utvecklas vidare genom att utnyttja de möjligheter som tekniken erbjuder och beakta behoven hos olika kundgrupper i utvecklingen av polisens tjänster.

I enlighet med regeringsprogrammet och målen för ramfinansieringen säkerställs i Skyddspolisens verksamhet att lagstiftningen om underrättelseverksamhet tillämpas på ett effektivt och ändamålsenligt sätt. Därmed har statsledningen och säkerhetsmyndigheterna tillgång till möjligast aktuell prognostiserande underrättelseinformation till stöd för beslutsfattande och bekämpning av fenomen som hotar den nationella säkerheten. Detta genomförs bland annat genom redan beviljade resurser och verksamhetsstödjande informationssystem. Skyddspolisens mål avseende årsverken är 500 år 2021.

De förslag som av arbetsgruppen för reformen av krävande vård utom hemmet, som tillsattes av social- och hälsovårdsministeriet, färdigställde i september 2020 är för närvarande på remiss. Förslagets mål är att förbättra verksamhetsförutsättningarna för barnskydd och utveckla vården utom hemmet. Syftet med arbetsgruppens förslag är att innehållet i och strukturen på barnskyddets vård utom hemmet bättre ska tillgodose behoven hos barn i behov av krävande särskilt stöd. Det föreslås även att det för socialarbete inom barnskydd ska föreskrivas en miniminivå för personaldimensionering, och till följd av denna får en socialarbetare inom barnskyddet 2022 ha högst 35 barn som klienter. Detta skulle möjliggöra bättre förutsättningar än idag att stödja barn, ungdomar och familjer i det sociala arbetet inom barnskyddet.

Helsingfors 15.1.2021

Inrikesminister Maria Ohisalo